

Τα ιστιοφόρα караβάκια πλέουν εδώ μ' ένα νέο αεράκι, το ίδιο και ο άνθινος διάκοσμος τους που θροίζει στο φαγεντιανό του κάμπο. Είναι εικόνες που δεν έχουν απολέσει τη μνήμη τους, ίσως όμως κάτι απ' το «βάθος» τους. Εικόνες που επανέρχονται, ακόμη και μέσα στην παραγωγή του Ίκαρου, ξανά και ξανά, αυτή η ανθεκτικότητά τους, το ίδιο караβάκι, ένα διορατικό επ' άπειρον, που δεν απονευρώνει τις εικόνες στην αέναη επαναληψιμότητά τους, αλλά τις επανευρίσκει διαρκώς αποκατεστημένες. Οι εικόνες επιστρέφουν γιατί μόνο έτσι επιβεβαιώνουν την ύπαρξή τους. Το μικρό κοριτσάκι στη φωτογραφία του 1950 που ζωγραφίζει το караβάκι σ' ένα πιάτο του Ίκαρου, στην πραγματικότητα, αυτό που κάνει είναι να το αποδίδει στην ειμαρμένη του, που 'ναι ο κύκλος των επιστροφών του. Στο θόλο της παράδοσης αυτό που έρχεται από παλιά είναι κι αυτό που παραμένει πάντα νέο, γιατί ανήκει και δεν ανήκει στον ανθρώπινο χρόνο, ανήκει μόνο σ' αυτό το ξανά και ξανά, στον αέναο κύκλο της επιστροφής του, στη ζωοποιό χειρονομία της επανάληψης.

Τα караβάκια των Ιζνίκ και τα караβάκια του Ίκαρου. Τι είναι αυτή η επίμονη εικόνα που επανέρχεται, ανά τους αιώνες. Είναι το караβάκι του Αιγαίου που ενώνει τα νησιά με τα απέναντι παράλια. Το ιστιοφόρο ενός διάφανου πόντου, με τα ψαράκια του να κολυμπάνε στη διαφάνεια των κυμάτων, κύματα που φουρφουρίζουν μέχρι το χείλος του αγγείου, που το κάνουν αυτό να ξεχειλίζει. Είναι μια παραμυθιακή εικόνα, όπως άλλωστε κι όλες οι εικόνες της παράδοσης. Μια εικόνα, αλλά μαζί κι ένας ψυχικός αντικατοπτρισμός. Μοιάζει η εικόνα αυτού του πλεούμενου, που ξέρει μόνο να επανέρχεται, να είναι μόνο ένα νεύμα του ορίζοντα, ένα επέκεινα, η εσχατολογική φύση της ίδιας της εικόνας. Ο αγγειογράφος του επικαιροποιεί διαρκώς τους πλόδες του, τους φέρει όλους μέσα του, και τους εγγράφει, ακόμη κι όταν αντιγράφει αντίβολα. Οι εικόνες της παράδοσης είναι εικόνες μέθεξης, ενδιάμεσες σπασίες που υποβάλλουν διαρκώς την όραση μας σε αδρανείς ομοιώσεις που ευθύς όμως διεγείρονται. Αυτό το караβάκι, που φουσκώνει τα πανιά του ένας ανεπαίσθητος άνεμος, άλλος, είναι ο ίδιος άνεμος που ενεργεί και μέσα μας ζωοποιώντας, μυστικώς, τ' αλησμόνητο.

Υπάρχει ο άνθινος διάκοσμος του Ίκαρου, και μια σύνθεση με κεραμικά πλακάκια, έργο του Egon Huber, εμβληματικού καλλιτέχνη του Ίκαρου, στο σπίτι του Χατζηκωσταντή, στην πόλη της Ρόδου, που εικονογραφεί τον Παράδεισο. Πως απεικονίζεται ο Παράδεισος; Για την ακρίβεια, πως ιχνογραφείται; Στη μεγάλη παράδοση της Ανατολής είναι ένας κήπος μυστικός, ένας κήπος πλήρης ανθοφορίας και κελαηδισμάτων. Μια οργιαστική δημιουργία που καταλαμβάνει εδώ κι όλη την επιφάνεια της απεικόνισής του. Κανένα σημείο δεν στερείται ονόματος, παντού ονοματοδοσίες, ετούτο κι εκείνο, όλα εκδηλώσεις ενός εγερτήριου λόγου, μιας καθηλωτικής αποκάλυψης. Στην οθωμανική εικονοποιία, ο παραδείσιος κήπος είναι κατάφωτος του λόγου, ένα μοναδικό σημάδι θεοφάνειας. Στη σύνθεση του Huber όμως η δημιουργία, ο δημιουργημένος κόσμος, έχει όλο το φως και το σκοτάδι του ιστορικού του πεπρωμένου, έχει τα άνθη και τα πουλιά, αλλά και τα απειλητικά αιλουροειδή που καιροφυλακτούν απειλητικά μέσα στις φυλλωσιές, έχει κι ένα φιδίσιο ρυάκι να κελαρύζει, ως υπόμνηση του αποπήματος. Είναι μια αναπαράσταση έτσι, στα όρια της Ιστορίας, που κάτι δείχνει και κάτι υπομνηματίζοντας αποσύρει, αυτή η έξη της ανυπαρξίας, ίδιον όλων των αναπαραστάσεων.

Κι έπειτα αυτό το φύλλο σαζ• ένα μακρόστενο πριονωτό φύλλο που κυριαρχεί στη διακόσμηση της οθωμανικής κεραμικής, και στα κεραμικά του Ίκαρου, και που δεν απαντάται όμως στο φυτικό κόσμο. Είναι μόνο ένα εμπνευσμένο σχέδιο που τέμνει τη διακοσμημένη επιφάνειά, οργανώνοντας το περίγυρό της. Είναι ένα είδος, που αν και διακριτό, δεν έχει ταυτότητα. Η γενεαλόγηση του υπηρετεί έναν άλλο κώδικα, το κώδικα του βλέμματος, των εμφανίσεών του, που γίνεται και το

διακριτό του γνώρισμα, κι η ειδοποιός διαφορά του. Γιατί το φύλλο σαζ ενώ δεν υπάρχει, υπάρχει στην εικόνα του, στην επιφάνεια της θεώρησής του. Είμαστε ήδη μέσα στη φασματική επικράτεια των εικόνων και των αντικατοπτρισμών, συμβάντων που αληθεύουν ακριβώς χάρη στην ανυπαρξία των ειδώλων τους. Είναι αυτό το καλλιτεχνικό συμβάν της παραδοσιακής τέχνης όπου η οντολογία της εκτρέπεται διαρκώς στη σαγήνη των μετωνυμιών της. Αραβουργήματα, μορφές μιας φιλοτεχνημένης νύχτας που εκφυλίζονται αυτομάτως στο φως της ημέρας. Ιχνογραφήματα μόνο, εξάρσεις του νοητού, που εκθέτουν έναν κόσμο, έναν άλλο κόσμο, ένα άλλο είναι-μέσα-στον-κόσμο.

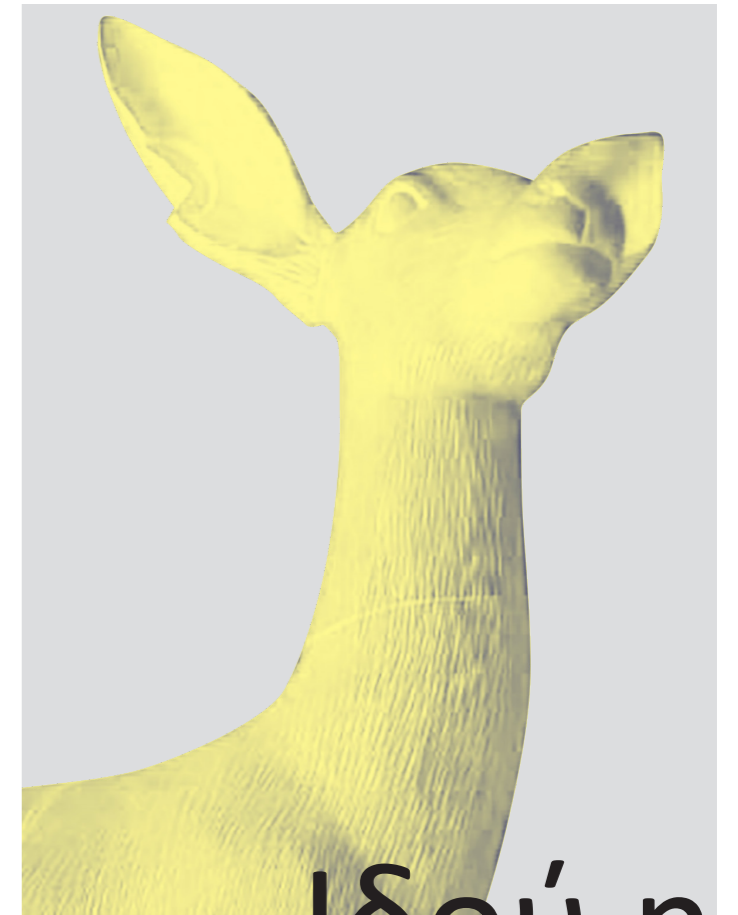
Οι άνθρωποι του Ίκαρου. Τρία πρόσωπα που ξεχωρίζω ή με ξεχώρισαν αυτά... Ο Egon Huber, «ένας μοναχικός, ψηλός, ξανθός άνδρας ο οποίος ζει σε μια διαρκή μελαγχολία, και το μόνο που θέλει είναι να δημιουργεί», έτσι τον περιγράφει ο Lawrence Durrell. Το 1930 εγκαταλείπει τη Βιέννη, με προορισμό την Αλεξάνδρεια. Μια θαλασσοταραχή εκβάλλει τη βάρκα του στη Ρόδο, ερωτεύεται το νησί, θέλει να ζήσει για πάντα εκεί. Το 1934 αναλαμβάνει την καλλιτεχνική διεύθυνση του ICARO και θα καθιερώσει στη παραγωγή του μια σειρά σχεδίων του, δική του κι η Παναγία της Φιλερήμου. Ο Νικόλας Γιασιράνης, λαϊκός αγγειοπλάστης απ' το χωριό Αρχάγγελος, προσλαμβάνεται από τον ICARO ως τροχατζής. Ο Huber τον επισκέπτεται συχνά με την μοτοσυκλέτα του στον Αρχάγγελο, και πάνε μαζί για κυνήγι. Το 1942 αποχωρεί απ' τον ICARO κι επιστρέφει στο ταπεινό του εργαστήρι. Με φτωχά μέσα και λιγοστά υλικά φτιάχνει κεραμικά με τη γνώση του ICARO, και γυρνά με το γαϊδουράκι του στα χωριά για να τα πουλήσει. Κι η Ελένη Κουτούνη, το κοριτσάκι της φωτογραφίας από μια χρωματίζει το караβάκι του Ίκαρου, το 1957 έφυγε, κοριτσάκι ακόμη, μετανάστρια στην Αυστραλία, δεν γνωρίζω τίποτε άλλο γι' αυτή...

Η έκθεση «Ιδού η Ρόδος» εκδηλώνεται σ' αυτό το περιβάλλον της συγκίνησης. Επιχειρεί να ιχνογραφήσει απολεσμένα κι ανευρεθέντα σημεία, σινιάλα ενός αποσυρόμενου κόσμου. Ο Ικαρος είναι μια σχετικά πρόσφατη ιστορία, αλλά είναι και μια ιστορία ήδη χαμένη. Ο αμετάβλητος κόσμος του κάτι μαρτυρά, αλλά ταυτόχρονα και κάτι αφήνει στη σιωπή του. Οι καλλιτέχνες της έκθεσης καλούνται με τη σειρά τους να αναλάβουν μέσα στο αισθητικό περιβάλλον της εποχής τους, αυτήν ακριβώς την εμπειρία της ανάκλησης. Να ανακαλέσουν στο έργο τους τη μνήμη του πράγματος και να αναμετρηθούν με τη σαγήνη του. Δεν είναι η φορμαλιστική προσέγγιση που υπαγορεύει την εργασία τους, αλλά η διαφάνεια μιας διακοσμητικής γραφής που διαθέτει τα σημεία της, αυτόν τον άνθινο διάκοσμό της, το μυθικό φύλλο σαζ, τα ιστιοφόρα πλοιάρια, τα ελαφάκια και τα πουλιά. Ένα καθιερωμένο αισθητικό περιβάλλον που αληθεύει, πάντα εν καιρώ, την αλήθειά του.

Το πλήρες κείμενο το διαβάζεται στο παρακάτω link:
www.icaro-caga.com/exhibitions/hic-rhodus/

27.05-24.06.2023

Ιδού η Ρόδος

ICARO

C.A.G.A contemporary art gallery & agency

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΑΡΤΙΝΟΣ

space
52

www.space52.gr

Περιγραφές έργων:

1. In Reverse

Λεώνη Γιαγδζόγλου
Υαλωμένος πηλός / ψηφιακή εκτύπωση σε συνθετικό ύφασμα.
Βάση: 52x18cm – Τραπεζομάντηλο: Διάμετρος: 160cm, 2023

2. Icarian Sea, Rhodian Night, Garden of Eden

Στέλλα Καπεζάνου
Υαλωμένο φαγιάνς, 30x25x25cm, 29x26x25cm, 31x27x26cm, 2023

3. Πλέγμα 1

Απόστολος Καρακατσάνης
Σύνθεση κεραμικών, 50x50x12cm, 2023

4. Άτιτλο

Κωνσταντίνος Λαδιανός
Υαλωμένος πηλός, 48x34cm, 2023

5. Primavera

Κυριακή Μαυρογιώργη
Υαλωμένη Πορσελάνη, 18cm, 2023

6. Ο θάνατος πάνω σε ελάφι

Ναταλία Μαντά
Υαλωμένος πηλός, Διάμετρος 48cm, 2023

7. Η Τουλίπα

Μαρώ Μιχαλακάκου
Βελούδο, 1,35x1,21cm, 2023

8. Send pic on @ stopfuckingspamming

Δημήτρης Νεβεσκιώτης
Υαλωμένος πηλός, 45x28 cm, 2023

9. The hearafter

Μαρία Οικονομίδου
Υαλωμένος πηλός, 55x25 cm, 2023

10. Rest Life – Icaro

Μαρία Οικονομοπούλου
Υλικά: Χαρτί, ξύλο, 50x40x5 cm, 2023

11. A monument for the youth

Γιώργος Τσεριώνης
Ξύλο,σίδηρο,καθρέφτης,δέρμα, 80x80x170 cm, 2023

12. Λουόμενος Νάνος

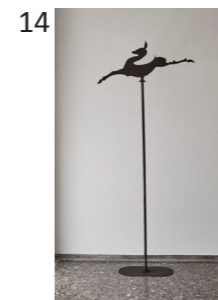
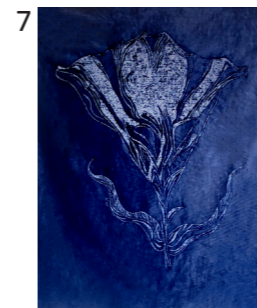
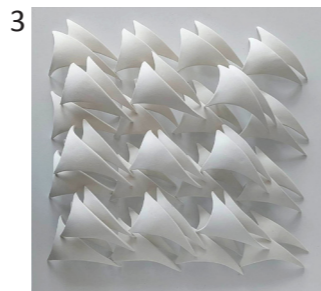
Δημήτρης Φραγκάκης
Υαλωμένος πηλός, 25x27x38 cm.
Διαστάσεις Βάσης: 25x27x95 cm.
Έτος: 2023

13. Lafina

Ιωάννα Χατζηπανηγύρη
Υαλωμένος πηλός, 43x30 cm, 2023

14. Ethereal Leap

Διονύσης Χριστοφιλογιάννης
Μεταλλική εγκατάσταση, 300 x130cm, 2023

Το караβάκι του Ίκαρου
Του Αποστόλη Αρτινού

Ίκαρος / Ρόδος. Ένα εμβληματικό εργοστάσιο κεραμικών στη Ρόδο του μεσοπολέμου, υπό Ιταλική, και κατόπιν, με την απελευθέρωση των Δωδεκανήσων, υπό την διεύθυνση του Κώστα Χατζηκωσταντή. Μια επιχείρηση εκσυγχρονισμού της τοπικής οικονομίας, αλλά και μιας ριζικής μεταβολής του προϊόντος, απ' το χρηστικό στο διακοσμητικό κεραμικό και με προοδευτική πρόσβλεψη στην αναδυόμενη τουριστική αγορά. Μια νέα γραμμή παραγωγής έτσι στήνεται για ν' αναβιώσει το διακοσμητικό ρεπερτόριο παραδοσιακών, οθωμανικών κεραμικών που υπήρχαν σε μεγάλες ποσότητες στα λαϊκά και αστικά σπίτια της Ρόδου και κυρίως της Λίνδου. Στους περίφημους πιατελότοιχους του νησιού υπήρχαν σειρές από κεραμικά πιάτα του Ιζνίκ, της Κιουτάχειας, αλλά και του Τσανάκαλε. Μια πληθώρα πιάτων διακοσμημένων από άνθινα μοτίβα, με γαρύφαλλα και τουλίπες, με το φύλλο σαζ, αλλά και με ιστοφόρα πλοιάρια, που στόλιζαν τους τοίχους των καπετανόσπιτων. Μια κυρίαρχη, μέσα στους αιώνες, αισθητική που διέσωσε και την υλικότητα των πραγμάτων. Τα κεραμικά του Ίκαρου διαμορφώνονται στον ορίζοντα αυτής της γενεαλογίας, κι ανακτούν μέσα απ' αυτή και την ισχυρή τους ταυτότητα.

Το οθωμανικό που γίνεται ροδιακό. Στο αιώνιο εμπόριο των θαλασσών, τα πράγματα πάνε κι έρχονται. Είναι τόσος ο όγκος των πραγμάτων και τόση η ένταση της κυκλοφορίας τους, που αυτά διαγράφουν και τις επικράτειες του κόσμου μας. Αυτό το θαλάσσιο εμπόριο, που έφερε και τα κεραμικά του Ιζνίκ και της Κιουτάχειας στα σπίτια της Ρόδου, τα θησαύρισε στους τοίχους, κι ύστερα μ' ένα ήσυχο και φυσικό τρόπο απέσυρε στη λήθη την καταγωγή τους. Στα μέσα του 19ου αιώνα ο Γάλλος αρχαιολόγος Auguste Salzmann ανασκάπτει την αρχαία Κάμειρο και καταφέρνει ν' αγοράσει 467! κεραμικά πιάτα Ιζνίκ από πιατελότοιχους της Λίνδου. Κατόπιν τα μεταπουλά στο Μουσείο Cluny του Παρισιού όπου και ταξινομούνται στις συλλογές του ως ροδιακά, όπως ακριβώς και του συστήθηκαν του Salzmann. Η βιωμένη εμπειρία μετουσιώνει το περιβάλλον της στον ορίζοντα μιας ποιητικής ανασύνθεσης. Οικογενειακά κειμήλια παππούδων που αναδύονται στην οικεία γλώσσα του βιώματος. Μια φανταστική εργασία που διασώζει τη σαρκωμένη εμπειρία του πράγματος στο παρόν της συγκίνησής του. Απομένει μόνον η οικεία εικόνα, η εντυπωμένη μνήμη. Ό, τι ακριβώς διασώζει κι ο Ίκαρος στις κεραμικές του επιφάνειες, εκδραματίζει, άφθονη ροδιακή λήθη.

Η διακόσμηση απαντάται πάντα στο προθάλαμο της τέχνης. Μια καλλιτεχνική εργασία που εδραιώνει κι ένα αισθητικό περιβάλλον χαμηλόφωνης συγκίνησης. Ο μηχανισμός της, είναι ο μηχανισμός των αναφορών, συνήθως κυρίαρχων αισθητικών αντιλήψεων που αναλαμβάνουν τώρα τη διάχυσή τους στη σφαίρα του καθημερινού. Υπάρχει μια απομάγευση εδώ, μορφικές εκδραματίσεις που απολύουν την αύρα τους, και διατίθενται. Μια παραγωγή εικόνων που καταλύουν την μοναδιαία φύση του Πράγματος, του μετουσιωμένου Πράγματος της Τέχνης, και επενδύουν στο ανάγλυφο του κόσμου μας. Τα συνθήκη μετάβασης, κι αποχώρησης σημείων. Η εικονοποιία των Ιζνίκ επανευρίσκεται εδώ σε μιαν άλλη μορφή αληθοφάνειας. Η διακόσμηση άλλωστε δεν έχει αλήθεια, έχει μόνο την επιφάνεια του παρηγορητικού της νοήματος. Είναι εικόνες που έχουν επανεύρει τη χρήση τους σ' ένα άλλο περιβάλλον ζωής.

Στα κεραμικά του Ίκαρου εξεικονίζονται θέματα παλαιά που αναβιώνουν. Γι αυτό και τα σχέδια τους είναι φορτωμένα με πεπρωμένο, όπως θα 'λεγε κι ο Benjamin. Χειρονομίες εξασκημένες μέσα σε μια παράδοση μορφών που εξεικονίζουν διαρκώς τα ιστορημένα τους ίχνη.